

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.

Negyedévre . . . 2 „ — „

Helyben házhöz hozva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.

Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.

Negyedévre . . . 3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, márczius 18.

Kitömött oroszán.

A parlamentáris kormányzásnak alapja a szólásszabadság, a képviselők vitaközi joga. Ha a vitaközi szabadság korlátozva van a hatalom által, akkor az egész parlament nem egyéb haszontalan zsuzsunál, mely ott fityeg a nemzet mellett, elég mutatós is, de sokkal drágább csecse-becse, mintsem érdemes volna fenntartani. Ha pedig maga a parlament, vagy annak túlnagy numerus többsége teszi illuzóriussá a parlamenti vitaközi értékét, akkor semmivel sem több az, ami meg marad a parlamentből, mint a külső forma, olyan, mint a muzeumba tett kitömött oroszán; mindenki láthatja, hogy milyen volt a bőre, de nem issejtheti, hogy milyen erő lakott abban a bőrben.

Nálunk nagyon sokat beszélnek a képviselő urak s a parlamenti vita mégis illuzórius.

Beszél valaki a kormánypártról? Éljen a kormánypárt; az ellenzékéről szólnak? Éljen az ellenzék, aztán jön a szavazzunk és mindig meg van és mindig úgy van, amint a kormány akarja.

A képviselők is megszokták már ezt a sablont s ha beszélnek az rendesen *haza* van adreszirozva. Ugy is szoktak aztán beszélni, hogy *otthon* értsék, hogy legyen mire hivatkozni a beszámolóban.

Sokszor bizony olyan formán folynak a parlamenti beszédek, akár csak lako-

dalom, vagy disznótorban volnának a t. honatyák, jó izü adomák, szellemes csipkelőzések, ügyes beszédturnák terjesztik a bohém hangulatot a t. Házban, amely hangulat multságban megbecsülhetetlen, de a t. Házban — hogy is mondjuk csak — nem helyhez mértek.

Vagy talán igen?

Bajos eldönteni. Nagyon sok ember van aki az országgyűlési tudósítást a szerint futja át, hogy van-e benne jelezve sok »derűtség«, »mozgás«, »vihár« és a közbekiáltások nagyobb érdeklődést keltenek mint maga a beszéd.

Ebéd utáni olvasmányok a mi parlamenti tanácskozmányaink referádái, vagy derült hangulatba hoznak, ez kellemes, vagy emociót csinálnak ez hasznos, vagy el altatnak ez meg éppen igen jó szolgálat — hanem tanulni nem igen lehet azokból a beszédekből, s ha lehet sem tanulunk abból, mert az országgyűlési tudósítások olvasásánál leteszi az ember a rendes pápaszemét s a párt elfogultságán keresztül olvas és mint a parlamentben, úgy széles e hazában is csak az az igaz, amit a pártbeli ember mond.

Párt szempont vezeti ma az embereket a képviselő választástól kezdve a — feleség választásig mindenben.

Ilyen körülmények között mi haszna van a parlamenti vitának? Lehet-e remény, hogy egy-egy *suly* győz a *numeruson*, hogy egy-egy okos fő, becsületes lélek argumentumait, aggályait elfogadtassa a pártjai kívül állókkal, mikor a szavazás a főargumentum és a pártklik-

kek uralma a szentség, melyre esküdni kell?

Csak kitömött oroszán a mi parlamentünk, melybe egerek fészkeltek, melyből hatalmas földet rázó hang helyett csak czinczogás hallszik, mert az oroszán csak forma tekintélyes kerete apró egér kolóniának. Van ugyan foga is, hatalmas karma is ez oroszánnak, de skartba téve, gondoskodva róla, hogy azok a fogak, azok a körmök — ne érvényesülhessenek.

Tegnap Horánszky beszélt. Mi lesz az eredmény? — semmi. Fog szólni *Apponyi*, *Bartha* és sok jelesünk, mi lesz a beszédek gyümölcse? — semmi.

Pedig pompásan beszélt *Horánszky*. Nagy tudását mindenki elismeri, jelleme tisztességéhez kétség nem fér. Argumentumai megdönthetetlenül bizonyították a kormányzás hibáit, a földadósság állami konverziójával megmutatta az orvosságot is és az ellenzék éljenzett, a kormánypárt hallgatott. Aztán felállott *Tisza* István. Sem kora, sem tapasztalata, sem képzettsége nincs akkora, mint *Horánszky*-nak. Mindig a hatalom verőfényében sütkérezett, sőt klikkje által titokban, de teljesen bírja is azt és ő megvádolja *Horánszkyt*, hogy rá akarja szedni, félre vezetni a kormánnyal szemben az országot. Egyetlen argumentumot meg nem gyöngít, a bajok fennállását letagadni nem is próbálja, jobb orvosszert a föld megmentésére *Horánszky*-nál nem tud és mégis éljen az egész kormánypárt. Fel áll *Bartha*, röviden jellemzi a *Tisza* beszé-

A „TISZÁNTÚL“ TARCZAJA.

A vendég.

Irta: Debreczeni.

A kerti lugasban ültek mind a ketten. Enyhe őszi délután volt. A tiszta levegőben édes nyugalom állott be.

Két szerető szív szövetsége volt házasságuk, nem modern érdek házasság. A nő tudta, hogy férje bensőben szereti s oly hűséggel melyet még gondolatban sem szegne meg.

A fiatal nő előtt hirtelen kis fiúcska állott meg. Öt éves piros pozsgásu szőke gyermek. Mosolyogva smogatta meg szép göndör fürtöcskét.

— Hogy hívnak kicsikém?

— Pistinek.

— No hát Pistikém, akarsz-e egy almát?

A fiúcska a férfira nézett, ki beleegyezőleg intett.

— Igen, ha adsz nekem, felelé bátran.

— Hogyne, ime vedd fiúcskám, s a legnagyobbat kiválasztva a kosárból, neki nyujtá.

— Most pedig menj fiam, mondá a férj,

köszönj szépen, mert késő lesz.

A fiúcska kezét csókolt illedelmesen a fia-

tal nőnek, ki férjére tekintve homlokon csókolta a kicsikét. Isten veled Pisti s jőjj ismét nonsokára!

Amint a gyermek öreg dadájával eltűnt, a fiatal asszony férjére hosszú, szeretetteljes tekintetet vetve kérde:

— Ez tehát a te kis fiad?

— Igen kedves Jolánkám s köszönöm, hogy megengedted b mutatuom.

— És nincs semmi egyéb multadból, mi szeretetünket megzavarhatná?

— Nincs drágám, mindent feltártam előtted. Anyja egy jó lelkű, de könnyű véruleány volt, én pedig meggondolatlan fiatal ember, ki a kísértést ugyan nem kerestem, de nem is tértem ki előle. Kevéssel azután, hogy a kicsinek életet adott, meghalt. Megvallom a fiúcska utamba áll, de kötelességem róla gondoskodni s a kötelesség szeretettel töltött el a gyermek iránt, míg téged meg nem ismertelek.

— Szeretetedet most sem kell megvonnod gyermekedtől. Elegendő lesz az bizonyára mindkettőnknek s talán még egy harmadiknak is.

— Jolánka!?

S gyöngéd szeretettel átölelte nejét. Most már boldogsága teljes volt.

* * *

A nehéz órák elmúltak. S míg az orvos a beteg nő körül volt elfoglalva, a férj a mellékszobában izgatottan föl s alá járt. Végre megnyitott az ajtó, a dada karján hozta az újszülött gyermeket, finom pólyában feküdt a fiúcska, kis kacsóját szájacskájában tartva. Atyja alig vetett reá tekintetet. Oly gyenge, sápadt kis jószág volt, ujacskái oly vékonyak.

— Hogy van nőm? kérdé remegve.

— Gondolom elég jól.

— Gondolja? — S az erős férfi az ablak felé fordult, hogy könyeit elrejtse.

Egy kinteljes negyedóra mulva kijő az orvos is a betegszobából.

— Legyen nyugodt barátom, mondá, gyűrűjét egykedvűen igazgatván, nehéz eset volt ugyan, de már nem veszedelmes. Legyen gondja a gyermekre.

— Mit nekem a gyermek. Uram! mentse meg nőmet.

Az orvos remélt. A fiatal anya napokon át élet-halál közt feküdt. A házból eltűnt minden mosoly, nevetés, minden hangosabb életjel. Lábujihegyen jártak a cselédek; a beteg gyöngye szeretetének még a virág illata is nehéz volt, mivel neki Rezső kedveskedni akart.

Végre elhagyhatta fekhelyét a fiatal nő. Sápadtan, erőtlőenült a karos székbe, melyet

Aranyi és Róth

Nagyvárad, Zöldfa-utca 36.

A tavaszi idény beálltával ajánlják a legjobb minőségű fekete, barna és zöld cipőket a legolcsóbb árban. — Valódi „Ita“ és „Pichler“-féle kalapokat. — Nyakkendő különlegességek,

kész fehérneműek a legszebb kivitelben.

dét, »ügyes, furfangos beszéd volt« ennek igazságát is érzi mindenki, de — jön a szavazás és úgy lesz amint Tisza óhajta, mert Horánszky-nak, Apponyi-nak stb. csak esze és őszinte jelleme van, de Tiszának sok numerusa, jól dressirozva és szavazásra begyakorolva.

Ily körülmények között csakugyan illuzórius e parlamenti vitatkozás, hogy feljebb arra való, hogy a kormány el el csip egy jó eszmét az ellenzékétől és kendőzi vele magát.

Jellemző a kormány lapok maga tartása is. Mind érzi, hogy Horánszky beszéde felett nem lehet könnyen napirendre térni, mert hát veszedelmesen meggyőző, a Tiszáé pedig csak ügyesen furfangos, nehogy tehát bajt csináljon Horánszky-nak ez a beszéde a gondolkozni merészelők között, mind, mintegy parancs szóra arról irogat, hogy Horánszky még sem lehet miniszter, miért azt egy sem írja, de úgy is tudjuk — és hogy már itt az idő, már nem sokára Tisza István mint miniszter értékesítheti az atyjában megboldogult, klikk szellemet. És akkor...

Hadd beszéljen Horánszky, Apponyi, ők igen szépen okosan, tanulságosan beszélnek, de nem lehetnek miniszterek, míg Tisza lehet, minden percében lehet már vagy 10 év óta.

Ugyan ki ne adna igazat egy miniszternek, vagy leendő miniszternek és ki ad igazat egy olyannak, aki nem lehet miniszter, hisz ez legfeljebb annyit tehet, hogy szintén igazat ad az illetőnek, ha igazat fog beszélni, de egy leendő miniszter nem csak igazat tud adni, de egyebet is.

Jobb is volna szélnek eresztetni tán az ellenzékét, úgy gyorsabban szavazhatna a többség és kevesebbe kerülne a parlament. P-i.

A katonai nevelés reformja.

A bécsi Reichswehr a katonai nevelés gyökeres reformjáról ír. A hadügyminisztériumban — ugymond a Reichswehr — Samonigg altábornagynak akatonaiskolák felügyelőjének elnöklése alatt már tanácskozik is egy ankét és a legelső

ujítás az lesz, hogy a hadapródiskolák tantervét a főreáliskolák tantervéhez fogják alkalmazni úgy, hogy ezentul a közshadseregbeli kadétiskolák növendékei a humanisztikus tárgyakban is ugyanolyan tanítást fognak kapni, mint a reáliskolák tanulói. Így tehát a hadapródiskolát végzett tiszthelyettes ezentul rendes »érettségi bizonyítványt« kap majd az iskola végeztével és ezzel a bizonyítvánnyal kezdi meg aktív katonai szolgálatát. A reformnak praktikus haszna kettő. Először is a tisztikar általános műveltsége emelkedik, másodsor pedig a katonatiszt, ha esetleg megválni kénytelen a fegyveres szolgálatól, beiratkozhatik a műegyetemre sőt a latin nyelvi pótvizsgálat után bármely fakultásra is.

Az új szisztéma szerint érettségizett kadétek azonban szabály szerint csak négy év múlva lehetnek majd tiszté, nem úgy, mint most, midőn a kadét néha egy esztendő alatt hadnagyi rangot kap. A szigorításnak igen méltányos oka az, hogy a hadapród ne lehessen előbb tiszté, mint azok az egykoru társai, akik még 4 évet töltenek a katonai akadémián. (Mert ezentul ott is 4 éves lesz a kurzus.) A magasabb minősítéssel tehát lassabb előlépés jár majd, de ezt meg azzal akarják elváltatni, hogy a jövőben a mai csekély zsold helyett 45—55 forint havifizetést adnak majd a tiszthelyetteseknek. A reform különben — mint a »Reichswehr« folytatólag írja — a tanári karra is kiterjed; rendes középiskolai tanári vizsgálatokat tett tanárokat akarnak »tanár-tisztek« gyanánt alkalmazni. Ezek természetesen okleveles professzorok is legyenek, meg hivatásos katonatisztek is, minélfogva alighanem az lesz majd a reformnak legnehezebb része.

A képviselőház közoktatásügyi bizottsága Csáky Albin gróf elnöklése alatt ma ülést tartott, melyen megválasztotta a lelkesítő jövedelem kiegészítéséről rendelkező törvényjavaslat előadójának Tula Jánost. A bizottságban ezután a törvényjavaslat tárgyalásának módozatai fölött rövid eszmecsere folyt, a melyben az elnökön és Wlassics miniszteren kívül Sággy Gyula, Molnár Antal, Boda Vilmos és Mezei Mór bizottsági tagok vettek részt. Wlassics miniszter kijelentette, hogy a törvényjavaslatához maga is fog néhány módosítást javaslatba hozni, a melyeket még a tárgyalás

megkezdése előtt közölni fog a bizottság tagjaival. A törvényjavaslat fontosságára való tekintettel és a tárgyalás könnyítése érdekében viszont a maga részéről is felkérte a bizottság tagjait, hogy teendő módosításait hozzák előzetesen tudomására. Ezzel az ülés véget ért.

ORSZÁGGYÜLÉS

A képviselőház ülése.

Budapest, márczius 18.

Folytatják a

költségvetési törvényjavaslat

tárgyalását.

Első szónok Jurics Mihály: A szocializmus nem lehet fegyverrel, pnskaporral elnyomni, hanem közigazgatásával és a szószék tekintélyével. A papság mindig megtette a maga kötelességét és meg is fogja tenni. Emmer arra kérte fel őt, hogy segítse őt, hogy a szocializmust elhárítani segítse. Méltóztassék meghallgatni, miként izgat a kormány által fentartott lap a papság ellen. A kath. papság sohasem volt barátja a népszabadságnak, úgy szintén a magas nemesség. A nép rá ment a lépre s a plebánosokra hallgat; tehát ne engedjük, hogy a nép úgy politikai, mint erkölcsi tekintetben a nép az ő beszédjükre hallgasson. Ha egy a kormány által fizetett lap így gyalázza a papságot, nem ő maga csinálja a szocializmust, mert e lapot ingyen osztják ki. Ha tudja ezt a kormány, helytelenül cselekszik, miért nem javít a helyzeten, ha nem tudja, akkor mért nem informáltatja magát.

Az első hajszá, melyet a kormány a katolikus iskolások dekatholizására indított, a 70-es években volt. A hajszá így indult meg. A kormány ígéretet tett a községnek, hogy nem terhelik őket iskola építéssel, hanem a kormány saját költségén épít iskolát, tanítókat tart. Ily édes ígéretet a népet elvakították, s magára vállalta az ebbeli szerződés aláírását. Persze ezáltal elfojtatott a kath. érzés. A tiszta kath. iskolák számára zsidó tanítókat nevelt.

A kultuszminiszter ur úgy tesz, mint a kancsal mészáros, egyik szemével ránk néz és csábos ígérettel elvakítja a kath. tanítókat, iskolákat, a másikkal pedig elveszi a kath. tanítók állásait, s ő ad tanítókat. Addig a felekezetek közt nem lesz béke, a míg a kormány 2 mértékkal fog mérni. A költségvetést nem fogadja el.

A zsidó földműves egylet.

Neumann Ármia: Legyen szabad neki a Mócsy Antal beszédére reflektálni, a mely az

a nyitott ablak mellé toltak. A kertből enyhe meleg tavaszi szellő áramlott a szobába. Az orvos úterét vizsgálta s helyeslőleg intett fejével.

Amint a férj kikísérte, a tudomány embere állva maradt.

— Kedves barátom, neje annyira-mennyire egészséges lesz, de vigyázzon gyermekére! Egy második az anya életébe kerülhet.

Rezső megjéjt.

— Kötelességem volt ezt önnek megmondani. Legyen férfi s el ne árulja magát neje előtt. Ha ő teljesen magához jön, majd akkor én fogom ezt neki kiméletesen tudtára adni.

A fiatal nő lassankint magához jött. Amint a szép május kicsalta a földből a virágokat, úgy az ő hálvány arcára is rózsapirt varázsolt, ajkaira ismét visszatért a régi kedves mosoly. Férje önfeláldozóan ápolta. A fenyegető veszély megkettőztette erejét s nem is volt más törekvése, mint megmenteni őt.

Belső hálával szívében nézte a fiatal nő a szorgoskodó ápolást. De egy sötét felhő elkomorítá szeptőlten tiszta szívéét. A gyermek nem akart erősödni, hasztalan volt mindenféle mesterséges táplálás, a sovány kezecskék nem akartak izmosodni, hálvány arcocskája nem lett rózsás, fénytelen szemével óra hosszat elnézett egy helyre s napok multak el, míg szintelen arcocskáira mosoly szállott.

A szép nyári nap a szabadba csalta őket.

Csipkésen, szallagokkal szépen feldiszítve feküdt a kicsike a dada karjaiban.

Egy kis fiu pajtásaitól elszaladva, villámgyorsan a fiatal nőhöz fut. Arca majd kicsatant az egészségtől, göndör hajfürtjeit összezilálta a szél s a pajkos gyermek sereg; eleven kis ördög fiók.

— Jó napot néni, monda, szabad a kis Jóskát megnéznem?

A dada lehajlott, hogy jobban láthassa a gyermeket. A sápadt fiucska mosolyogva nyult gyenge kezeivel a fiu göndör haja után.

— Ej ha! Jóska, hát te szeretsz engem?! s megcsokolá a gyöngye ujakat.

Félig örömmel, félig gondteljesen nézte az apa e képet; szeretetteljes büszkeség s fájdalommas részvét érzete hullámzott kebelében. Majd a fiatal asszonyra nézett, kinek szeméből ép akkor két könnyesepp gördült le.

Menj Pistike vissza pajtásaidhoz, szólta a fiura, már várnak reád.

A fiucska felduzta ajakát, de az apa szigoru tekintete engedelmisségre inté.

Mély gondolatokba merülve mentek a szülők hazafele egymás mellett. A mint haza értek, Rezső visszavonult s levelet irt az öreg dadának, melyben meghagyta, hogy a fiuval más-hová költözzék s ne mutassa magát a fiuval. Majd időül-időre megfogja őket látogatni ő.

Hiába való volt minden fáradság, minden gondoskodás. A kis Jóska meghalt. Az ősz

szellő első fuvalata kioltá a gyöngén lobogó élet fákláját.

Ősz, komor ősz költözött a gyermekvesztett szülők hajlékába. Megkettőztetett gyöngédséggel igyekezett Rezső nejeinek könyeit föl-szárítani. Végre az isteni gondviselés szent akaratában való megnyugvás behegesztette a sajtó sebet s az áldásos nyugalom ismét felütötte tanyáját az ifju nő szívébe.

Sokkal nehezebben viselte férje a súlyos csapást. Minduntalan eszébe jutott az orvos szava: »Vigyázzon gyermekére; egy második az anya életébe került«.

Az élelétáru nő figyelmét nem kerülte ki férje aggodalmas viselkedése. Tudta okát a titkos fájdalomnak s szívébe nyilatott mindannyiszor, valahányszor az üres kis székre esett férje kereső tekintete, melyet kegyeletből még mindig szobájukban tartottak.

Majd elérkezett a kis Jóska születésnapjának évfordulója. A fiatal nő kint volt gyermeke sirjánál, hogy ott még egyszer, — ki tudja hányadszor? — jól ki sirhassa magát s szenvedő lelkét megnyugtassa, hisz egy kis ártatlan anygallal több lett fennt a magas mennyben.

Hazatértében kocsira ült s a külvárosba hajtattott.

Midőn Rezső délre hazajött nyugalmas otthonába, kellemetlen meglepetést talált, a megterített asztalnál három volt terítve.

ő távollétében hangzott el, s a mely említést tett az ő vezetése alatt álló egyesületről. Első tévedése, hogy az egylet nem 20 éve, hanem 50 éve áll fenn. Abban az időben, a mikor Széchényi lánglelke élt, akkor alakult az egylet, hogy a magyar zsidó erőket az ipar érdekében felhasználja. Célja volt az egyletnek iparosokat nevelni, a magyar nyelvet ápolni, közhasznú ismereteket terjeszteni. Hogy mily nehéz volt ez, arra nézve megemlíti, hogy ezer meg ezer tanoncot kellett toborozni és ma 50 éves fennállása után a munkások ezreire hivatkozhatik, a kiket ez egylet nevelt. Hogy a földművelés terén mit tett az egylet, feleli, hogy a jubileumi kimutatás szerint nagyon sok gazdasági tisztet, földműveléssel foglalkozó embereket nevelt.

Felolvass egy jelentést. A legutolsó ülésben is szóhozta a földművelés terjesztését, s reméli, hogy e téren is oly eredményeket fog elérni, mint az ipar terén.

Mócsy személyes kérdésben és szavainak félremagyarázása érdekében kér szót. Elismeri, hogy vannak igen sokan, akik iparral foglalkoznak, de a földművelés oly kezdetleges állapotban van, hogy kénytelen megvallani, hogy számuk nem numerál.

A társadalom baja.

Benyovszky Sándor gróf: A szociálizmusnak két oka lehet, vagy az izgatás, vagy a nyomoruság. Nálunk mindakettő. Magyaroztatja, hogy az ország eladósodott, a szegényedés nagy mérvben terjed, a kis és középbirtokos osztály elvész és ezért a sok kivándorlás. Az általános elszegényedés egyengeti a szociálizmus útját. Több példát hoz arra, mivel megy tönkre a kisbirtokos. A nyomort orvosolni kell, csak így lehet a szociálizmust csirájában elfojtani. Ha jó a termés, a szorgalmas munkás megél, de ha a termés rossz, akkor keveset keres.

Ilyen s hasonló szomorú, de egyáltalában nem új igazságokat constatál Benyovszky sorradőző egyhangusággal. A javaslatot nem fogadja el.

Letérés a keresztény alapról.

Molnár János: Azon kérdésre akar felelni, amit a kormány feltett, hogy mikor állottak ők a kereszténység alapjával ellentétes állásponton. A kereszténység pozitív jellegű, míg a szabadelvűség negatív. A kereszténység előtt van a kinyilatkoztatás, a liberálizmus előtt az állam. A kormány sértegeti a keresztény alapot azzal, hogy a vasárnapnak még a felét sem engedélyezik sok hivatalnokainak, szolgálóknak. Előadást engedélyeznek a színházban nagycsütörtök estélyén. Vagy kell-e nagyobb letérés a keresztény alapról, a mikor a kormány törvénybe iktatja a felekezetenélküliséget, mely még a pogányság-

Akaratlan kérdő tekintetet vetett Jolánra.

— Vendégünk lesz ma, — felelé a nő.

— És éppen ma! — mondá kedvetlenül maga elé nézve.

E pillanatban kinyilik a szomszéd szoba ajtaja, örömtől sugárzó arccal rohan be s nyakába ugrik a fiúcska:

— Apa, kedves apa! oly rég nem láttalak már.

Az erős férfi meghökken. Haragos tekintetet lövelt s reszkető hangon kérdé:

— Hogyan jössz te ide Pisti? Nem mondtam neked . . .

— A néni hozott el magával, — vág közbe a fiúcska.

— Igen s kedves Pistikém nem is fogsz többé távozni tőlünk.

— Néni, kedves néni, hízelt a fiú.

— Mondj mamának Pistike.

— Jolán! Szólni akart a férj, de egy megnevezhetetlen érzés torkát összeszorította. Fuldokolva térdre borult a nő előtt s könyök árjába öntötte ki lelke örömét, mely ily váratlanul érte őt.

Neje gyöngye kezével félresimítá homlokáról a haját, ki könyáztatta szemét alig merre hozzá felemelni s forró csókot nyomott ajakára. S az öröm hangján mosolyogva szólott hozzá:

— Most pedig menjünk ebédelni, mert kis fiúcskánk már éhes.

nál is rosszabb. Letért a keresztény alapról, amikor a párbajt nem gyilkosságnak minősíti, hanem egy-két napi elzárással fenyegeti. Ugy, hogy a párbajozás szórákozássá válik.

Zmeskál: De ebben már nem értek vele együtt. (Derűtség).

Molnár János folytatja: az iskolákban nem tanítják egy hittant, mint ahogy kellene.

A kormány letért a keresztény alapról. Ez az oka, hogy miért viseltetik bizalmatlansággal a kormány iránt.

Minden államban meg van engedve, hogy a megletező törvények felett rosszalásukat fejezhessék ki s ezen törvények módosítására vagy eltörlésére minden megfogható eszközzel törekedjenek. S ime a polgári házasság! Mindenki elismeri, hogy helytelen, észszerűtlen, csak a belügyminiszter nem.

A szólásszabadság üdítő törvénye is csak a papiron van. Mert a kormány már a szószéken beszélő szónok szájára is kosarat tesz.

Tiltakozik az ellen, a mit a törvény is elítélt, hogy a szónok ne politizálhasson. Mert a mint a politikába bevitték a vallást, úgy a vallás is politizálhasson. (Mozgás a jobboldalon).

A francia katekizmusban egy direkt cikket hoztak be a választásokra vonatkozólag.

Magyarországban éppen olyan az egyház, mint Franciaországban, a papok is olyanok és ezért kijelenti, hogy a szószéken továbbra is fognak politizálni, nem fogja őket senki sem akadályozni.

Csak napokkal ezelőtt olvasta a belügyminiszter gyászkeretű rendeletét, a szabad gyűlésre vonatkozólag.

Felhoz még példákat a választásnál előforduló visszaélésekre.

A képviselő-választásoknál számos olyanokat szavaztatnak, a kiknek absolute semmi jogosultságuk nincs a szavazásra. A legnagyobb fuffanggal, ravaszsággal működnek azon, hogy a liberálizmus gátat vessen a katholicizmusnak.

Legközelebb egy igen nagy interpellációt fog beterjeszteni, hogy leírja az óriási visszaéléseket. A költségvetést nem fogadja el. Éljen a keresztény restauráció! (Helyeslés a baloldalon).

Ot perc szünet.

Darányi a szociálizmusról.

Darányi Ignác miniszter: A szociálizmusra vonatkozólag helytelenek tartaná, ha hallgatna, s a fenforgó kérdésekhez hozzá nem szólna. Horánszky képviselő nagy apparatussal beszél. A kisbirtok és középbirtokos osztály megadóztatásában ő helytelenséget lát. Kis figyelemmel ő maga is rájött volna a tévedésre. Annyit kíván megjegyezni, hogy ha olyan tévesek adatai, akkor olyan messzeható következtetéseket ne vonjon. Nem szabad a helyzetet sem rózsaszínben, sem tulsötéten festeni. A mezei termények értéke 900 millió értéket képvisel, az évi teher pedig 25 millió. Tehát ez mégsem olyan rossz helyzet.

Most pedig felel a munkáskérdésről. Megengedi, hogy egy-két községben anomáliák vannak, hanem a többségben nem. Horánszky hivatkozott arra, hogy a csendőrség alkalmazása olyan mértékben, a milyenben ez történik helytelen. Ő ezt igenis helyesnek tartja, a közcsend és birtokosok érdekeinek megóvása céljából szűkség van fegyveres védelemre. A hatóságok figyelmét felhívta a munkás-segélyalapok támogatására. A meenyire be lehet látni a helyzet jövőjébe, a munkás törvény nem hagy maga után kifogásolni valót.

Azután a magyar munkás mozgalomról beszél, melyet nem lehet azonosítani a többi európai államok munkás mozgalomával és így elbírálni sem lehet ugyanazon szempontból. Az európai munkás mozgalom mögött a közös tulajdon van, minálunk pedig az egyéni tulajdon. A földfelszántás mozgatja a munkásokat, sőt ezek a megyék és falvak szerint különböző irányúak.

Újból előadja azokat a munkákat, a melyekkel a munkásnép sorsán segíteni akarnak. Sokat vár a megyei adminisztráció reformjától. (Mozgás a baloldalon). Mert bár elismeri a megyei adminisztráció közegeinek sokszor túlfeszített munkáját (Zaj a baloldalon); a választásoknál mégis elkerülhetetlenül szükséges az erősebb megyei szervezet. A mostani törvény módosításéig a kormány rendeleti uton fog in-

tézkedni, hogy a napszámosokra adót ne vetessenek ki.

Horánszky-nak a kisgazdák terheinek konvertálásáról mondott beszédjét nem helyesli, de egyetért Tisza István nézeteivel. (Nagy derűtség a baloldalon).

Rakovszky: Rossival is egyetért. (Derűtség).

Elnök: Rakovszkyt rendreutasítom. (Helyeslés a jobboldalon).

Zmeskál: Rossival, Rossival.

Elnök: Zmeskál képviselőt is rendreutasítom.

Darányi: Horánszky utopisztikus reményeket kelt föl, a melyek maguk is szítják a szociálizmust.

Darányi a néppártot viharos ollenmondásban antisemitizmussal vádolja. A kormány nem paktál az izgatókkal.

Az igazságügyi bizottság az új feliratot tárgyalta, melynél Eötvös és Apponyi módosításait a 48-as alkotások mellátására bevették, holott a Házban leszavazták.

Kola kormánypárti ellenfeliratot ad be, de nem fogadják el. A tárgyalásról az ellenzék távol maradt.

UJDONSAGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Márczius 19. A közegészségügyi szakkbizottság ülése a városházán, d. u. 3 órákor.

Márczius 19. Az izraelita nőegylet hangversenye a »Fekete Sas«-ban.

Márczius 19. Egészségügyi bizottság ülése a városházán d. u. 4 órákor.

Márczius 19. A Sebes-Körös vizszabályzó társulat közgyűlése.

Márczius 20. A 48-as Népkör közgyűlése d. e. 10 órákor.

Márczius 20. A Szigligeti-társaság ünnepélyes felolvasó ülése, d. e. 11 órákor.

Márczius 24. A zenekedvelők egyesületének hangversenye, d. u. 6 órákor.

Márczius 27. A Szigligeti-társaság közgyűlése, d. e. 11 órákor.

Márczius 27. Haydn oratóriumának előadása a főgimnázium udvartermében, d. e. 11 órákor.

Április 3. A »Biharmegyei Népvédelési Egyesület« közgyűlése d. e. 11 órákor a megyeházán.

A »vasárnapi népszerű felolvasások« sorrendje:

Márczius 20. A »nagyítókról« (kísérletekkel). Tartja dr. Tóth Mihály.

* **Uj királyi tanácsos.** A nagyváradi posta-távirda igazgatót *Schöpflin* Ágoston szép kitüntetés érte, király ő Felsege kir. tanácsossá nevezte ki, a posta-távirdaügy terén kifejtett érdemei elismerésül. A kitüntetés városszerte őszinte örömet keltett. *Schöpflin* Ágoston egyike az ország legkiválóbb szaktekintélynek a posta-távirda körében s a legmagasabb kitüntetés által az igaz érdemek lettek jutalmazva. Mint értesülünk, a nagyváradi posta-távirda hivatal tisztikara szép óvációban fogja részesíteni a kitüntetés alkalmából szeretett és tisztelt főnökét.

A királyi kézirat a következő:

A Személyem körüli magyar ministerium ideiglenes vezetésével megbízott magyar miniszerelnököm előterjesztése folytán *Schöpflin* Ágoston nagyváradi posta- és távirdaigazgatónak, a posta- és távirdaügy terén szerzett érdemei elismerésül, a királyi tanácsosi czimet díjmentesen adományozom.

Kelt Bécsben, 1898. évi márczius hó 10-én.

FERENCZ JÓZSEF, s. k.

Báró *Bánffy*, s. k.

* **Főlrát a királyhoz.** Az április 11-ikén tartandó székesfővárosi diszközgyűlésből ő felségéhez a királyhoz terjesztendő hódoló főlrát szövegezésének a megállapítása céljából ma délelőtt értekezlet volt a városháza első emeleti termében, *Márkus József* főpolgármester elnöklése mellett. A főlrátot *Rényi Dezső* főjegyző fogalmazta és terjesztette elő s az értekezlet azt némi csekélyebb módosítással elfogadta.

* **Márczius 15-ikének ünneplése Vajdán.** Márczius 15-ikének ötvenéves évfordulóját Vajdán is nagy fényvel ülték meg. A község lakossága délelőtt 10 órakor gyűlt egybe az iskola tágas udvarán, ahol a szép ünnepély lefolyt. Az ünnepélyt Magyar Gábor nyitotta meg, aki röviden, de hazafiasan méltatta a márcziusi napok fontosságát és jelentőségét. A sikerült beszédet a jelen levők lelkesen megélték. Utánna alkalmi szavakat tartottak: Kalas Sámuel tanító, Nagy Sándor, Kalas Mariska és Ács Ilonka, akik mindannyian hazafias verseket szavaltak el, nagy hatás mellett. Az ünnepélyt Szabó Zsigmond főbíró fiának szaválata zárta be, aki a »Talpra magyar«-t szaválta el igen sikerülten. Az ünnepély végén azután az egész közönség elénekelte a Himnuszt, ami után a minden tekintetben sikerült hazafias ünnepély véget ért. Este az iskolában nagy társas vacsora volt, amelyen mintegy 100-an vettek részt.

* **Vasárnapi népszerű felolvasások.** A város több előkelő vezérférfiának közreműködésével a téli hónapokban (kísérletekkel és bemutatásokkal egybekötött) népszerű előadások rendeztetnek az irodalom, történet, alkotmánytan köréből, társadalmi és politikai kérdésekről. Ezen előadások feladata tudományos színvonalon álló népszerű előadások által az általános műveltséget előmozdítani. Az előadások díjmentesek s a községi polgári iskola helyiségeiben tartatnak. A fontos kulturális ügy érdekéhez képest ezen előadásokra az érdeklődő közönséget tisztelettel meghívja a rendezőség. Holnap, vasárnap délelőtt 11—12 óra közt: Dr. Tóth Mihály: »A nagyítókról« cizmen olvas fel. Ezen felolvasás az iskolai évben utolsó leend.

* **József napkor.** Elérkezett a tavasz, vöröfényes napjával, langyos melegével. Az enyhe idővel a költöző madarak is ellátogattak már hozzánk, hogy elfoglalják a régi fészkeket. Az első hivatalos tavaszi nap ma, József napjával van. Tegnap sok helyen vígan ünnepték a Józsefeket. De nagy ünnepségre készül Nagyváradi házi ezrede, a 37-es József főherceg gyalogezred is, fenséges tulajdonosa, a legnépszerűbb magyar főherceg nevenapja alkalmából. Az ünnepélyt, mint afféle családias jellegű, zárt ünnepről most még nem tudunk bővebb részleteket. Használóképpen ünnepe van a törvényhatóságnak is, a mely polgármesterünket üdvözlő névnapja alkalmából. És valószínű az is, hogy Nagyváradi lakosai $\frac{1}{4}$ részét legalább is közelről érdeklí ez a mai névnap, mert van valami abban, hogy 100 halandó közül 46 biztosan János, de 25 meg József. — Isten éltesse őket!

* **Meghívás a kézügyességi tanfolyam zárvizsgálására.** A nagyváradi iparoktatási bizottság erkölcsi támogatása mellett alakult kézügyességi tanfolyam zárvizsgálása márcz. 24-én d. u. 2—4-ig tartatván, arra a bizottság nevében a t. szülőket és érdeklődőket tisztelettel meghívja az igazgatóság. A készített tárgyakból márcz. 25-én d. u. 2—4-ig az ipariskola rajztermében kiállítás rendeztetik.

* **Megint ezimerfordítás.** A régi, főnemesi családok egyikénél megfordítják majd a sirbolt felett az ősi ezimert. Kihaltak, elmúltak mindazok, akik ezt a büszke nevet viselték s ma már nincs élő férfiagja ennek az ősrégi főnemesi családnak. Hiába, az idő eljár és mohlepte kezével itt is, ott is betakar egy fényes nevet, eseményt, alakot. A gróf *Rhédey* családról szól a szomorú hír. Ennek a nagy szerepet játszott és nagy multu családnak szakadt vége. Nagyváradi előtt is ismert név ez a *Rhédey* név; hiszen annak egyik viselője *Rhédey* Lajos gróf volt az, aki száz évvel ezelőtt az első szintársulatot létesítette és főtartotta Nagyváradon és ugyanez az, aki a városnak

hagyta a gyönyörű *Rhédey*-kertet, azokkal a több százados fa óriásokkal. Hiszen hamvadó porai is ott pihennek, a susogó lombok alatt, a kisdud kápolnában. Annál szomorúbban hangzik az a hír, a melyet a tegnapi hivatalos lap közöl a kihalt családról. Itt adjuk egész terjedelmében:

Hivatalos uton beérkezett hiteles adatok tanúsítása szerint gróf *Rhédey* Gábor Budapesten 1897. évi április hó 21-én elhalálozott s elhunytával az 1886. évi VIII. törvény-cikk 1-ső §-a II-ik pontja értelmében a magyar főrendiházban örökös tagsági joggal bíró gróf *Rhédey* család fiágában a magvaszakadás esete állott be.

Az idézett törvény-cikk 5-dik §-ában foglalt rendelkezésből kifolyólag a fiutódokban beállott ezen magvaszakadás azzal a felhívással tétetik közhírré, hogy mindazok, kik a magvaszakadást tagadásba veszik, ezt a jelen hirdetmény megjelenésétől számítandó 6 (hat) hó alatt egy, a főrendiház elnökéhez, vagy a belügyminiszterhez intézendő s okmányokkal támogatott írásbeli nyilatkozatban igazolják, mert a jelzett határidő lejártá után a hivatkozott törvényszakasz értelmében, ha bejelentés nem történt, vagy az igazoltnak nem találtatott: a nevezett családban fiutódokban beállott magvaszakadás az örökös jogi főrendi családokról vezetett családkönyvben az illető rovatban fel fog jegyeztetni.

Kelt Budapesten, 1898. évi márczius hó 9-én.

Gr. *Károlyi* Tibor, s. k. *Perczel* Dezső, s. k.
főrendiház elnöke. m. kir. belügyminister.

* **Körözsmeni panaszok.** Többször tettük szová lapunkban a mezőtelegi olajgyár salakjának egészségtelen voltát, s most újra erről veszünk olyan forma hirt, hogy az állattenyésztés ez állapot mellett úgyszólván lehetetlenné van téve. Azok a nyájak és csordák, melyek eddig ivóvizüket a Körözsből kapták, most undorral fordulnak el a folyóviztől, kezdve a Telegdhez közel fekvő falvaknál, le egészen az össi-i mederig. Ugy halljuk, hogy a körözsmeni nagybirtokosok együttesen lépnek akcióba, hogy ez állapotnak véget vessenek.

* **A polgármester intézkedése.** Sok kellemtelenséget okozott már az, hogy a csorda és teherforgalom a legszűkebb utcára: Szent János utcára lett terelve. Ifj. *Rimler* Károly főkapitány már elűtötte a csordának és a teherforgalomnak ezen a veszélyes szűk helyen való lebonyolítását. A rendőrkapitányi intézkedés dacára még mindig nagy a teherforgalom a város ezen részén, miért is a polgármester szigorúan intézkedett, hogy jövőre a főközlekedési vonalon bonyolítottassék a teherforgalom.

* **Márczius idusa.** Ujszász nagyközség közönsége márczius 15-én este tarackdudrogás és fényes kivilágítás mellett szép emlékünnepet tartott. A főtéren helyet foglalt több ezer főnyi közönségnek *Léva* y *Mihály* a jeles költő, kath. plébános remek szónoki előadásban fejtegette a nagy nap jelentőségét. Majd az ő költeményét: »Honvédek sirján« szaválta el hatással *Pergner* József. *Muhovay* Elek márczius idusának vívmányait magyarázta a közönségnek. Végül a dalárda elénekelte a Hymnust és fáklafény mellett felkerelkedett a közönség és hazafias dalokat énekelve járta be az utcákat.

* **A Hentzi-szobor eltávolítása.** A budavári Hentzi-szobrot, mint egy könyomatos jelentő, legközelebb eltávolítják a Szent György-térről. A szobor eltávolítása ügyében a miniszterelnök már régebben tárgyalásokba bocsátkozott a bécsi kormányval és a közös hadügyminiszteriummal. Most, hogy a miniszterelnöki palotát újjáépítik és hogy a Szent György-teret rendezni kell, föltétlen szükséges a szobor eltávolítása, ami még ebből az évben megtörténik. Az elszállítás költségeit a magyar

kormány fogja viselni. A szobrot Bécsbe viszik s itt az uralkodó császári jubileuma alkalmából újból leleplezik, a mely leleplezésen Ferencz József császár és király is részt vesz. A Hentzi-szobor eltávolítása után a Szent György-teret parkirozni fogják.

* **A munkástörvény kihirdetése.** Álmosdon a munkás és munkaadó közti ügyek rendezése végett hozott törvények a lakosság jelenlétében vasárnap délelőtt a község háza udvarán magyaráztattak meg *Buday* községi jegyző által. A felolvasás folyamán és után sokan z u g o l ó d t a k, s a törvények visszaküldését, illetve el nem fogadását óhajtották, de most már ebbe is beletörődtek. Az aratási szerződés — vasárnap fognak megkezdődni — bizonyára békés uton és rendben.

* **Beksics Gusztávné a Szigligeti Társaságban.** A »Szigligeti Társaság« vasárnap délelőtti felolvasó ülésének különös érdeket fogadni Beksics Gusztávné megjelenése és felolvasása. A jeles írónő (Beksics miniszteri tanácsos neje) a Társaságnak rendes tagja s mint ilyen vasárnap lép először a nagyváradi közönség elé, mely azonban már ismeri a kiváló írónő tárczacikkeit. Az illuziris vendég ma éjjel érkezik városunkba az itt tartandó matiné egyik elbeszélését olvassa fel. Vasárnap délelben a kitűnő írónő tiszteletére a »Szigligeti Társaság« tagjai t á r s a s e b é d r e gyűlnek össze a *Zöldfa* kis termében, mely alkalommal nem tagok is résztvehetnek. Jelentkezni lehet a társas ebédre a titkároknál.

* **Köszönet-nyilvánítás.** Mély tisztelettel alulírottak mint a *Csesztivó* intézet felügyelő bizottságának tagjai hálás köszönetünket nyilvánítjuk főmagasságu bíboros püspökünk dr. *Schlauch* Lőrincz úr azon nemestettéért, hogy városunk néhány szegény elagott polgárát megszánva, részükre husz köbméter fát ajándékozni és a *Csesztivó*-féle menhelyre szállíttatni kegyes volt. Legszébbköszönet e nemesszivűségért az agg polgárok amaz imája, hogy a Mindenható Isten, az egészség teljességben tartsa meg évtizedeken át ezt az örök jótékonyaságu főpapot. Nagyváradon, 1898. márczius 5. *Kugler* Albert s. k. *Beczka* János s. k. *Molnár* Lajos s. k.

* **A tabla-elnök fellebbezése.** Az igazságtügyi palota építésénél tudvalevőleg 10 ezer frt hozzájárulást kívánt az állam Nagyváradi városától s ezen követeléséről csak azon feltétel mellett mondott le, ha a szennyvizet az utcai csatornába vezethetik. A város azonban ezt csak az esetben hajlandó megengedni, ha az általános csatornázás keresztül lesz vive. *Ritók* Zsigmond kir. Táblaelnök, mint az építésre felügyelő bizottság elnöke, a város ezen határozatát megfellebbezte a miniszterhez.

* **Gyászhir.** Egy jóra való és köztiszteletben álló polgár-családot ért ismét a gyász, midőn legidősebb, szeretett tagjától fosztotta meg. A kiadott gyászjelentés így hangzik:

Tirenberger Anna és férje *Gyöngyösy* Lajos a magok, valamint gyermeke *Matild*; ugy özv. *Glauzer* Edéné, szül. *Tirenberg* Francziska s gyermeke *Gizella*, mint az unokák és az összes rokonság nevében is fájdalomtelt szívvel jelentik a legjobb éves anyós, nagyanya és rokon özv. *Tirenberg* Józsefné szül. *Gräzl* Annának folyó év márczius hó 18-án reggeli 8 órakor életének 82-ik évében rövid szenvedés után történt gyászos elhunytát. A megboldogult drága halott földi maradványai ugyan e hó 19-én d. u. 3 órakor fognak a római kath. egyház szertartása szerint *Kőfaragó*-utca 823. számú háznál beszenteltetni és az olaszii temetőbe örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent mise áldozat ugyan e hó 21-én d. e. 10 órakor fog az olaszii plébánia templomban az egék urának bemutatni. Mely végtisztesség tételre az összes rokonok és ösmarósok tisztelettel meghívhatnak. Nagyváradi, 1898. márczius hó 18-án. Béke hamvaira!

* **A püspök-ladányi rablógnyikos elfogatása.** Egy héttel ezelőtt Püspök-Ladányban

kegyetlen módon meggyilkoltak egy asszonyt és egy kis gyermeket; L o h r b e e r Dávidnét és ennek öt éves kis leányát. A gyilkos a rémes tett után feltörte az összes fiókokat, de pénzt csak keveset talált. A csendőrség egy hét óta folytonosan nyomozott, míg végre tegnap a gyilkost sikerült elfogni D a r ó c z i Imre kerégyártó segéd személyében, aki a gyilkosságot be is ismerte a csendőrség előtt rövid tagadás után és ezen beismerő vallomását ismételte a vizsgálóbíró előtt is. A gyilkos még csak 19 éves mult. A vizsgálóbíró előtt D a r ó c z i egészen részletesen minden felindulás nélkül elbeszélte a gyilkosságot és tegnap este átkísérték D e b r e z e n b e a fogházba.

* Szakosztály-ülés. Nagyvárad-város közegészségügyi szakbizottsága, ma, szombaton délután 3 órakor ülést tart a városházán.

* A Kossuth hírlapjából. A félszázados forduló alkalmából jól esik visszapillantani a 48-as szép idők nagy eseményeinek emlékeire. Érdekes relikviát kaptunk egy volt 48-as honvédtől; Kossuth hírlapját 1848-ból. Találtunk benne egy érdekes dolgot, melyet a következőkben közlünk:

— Verbász, decz. 24. Tegnap késő este érkezett ide Péterváradról egy divízió Don Mignel. A Duna zajlik, a hid Pétervárad és Ujvidék között felszedetvén, csak lassankint szállingózhatnak a mi kedves Don Migneink, kik a híres várból, melynek győzelmetlen védői valának, most kormányrendeletnél fogva sietnek az ország szívére sérthetetlenül fenntartani.

Ha a sürgöny egy órával később érkezik Péterváradra, Karlovitz ma nem vonla többé. Ezen ezred hazánk megbecsülhetetlen kincse, a rácz ellenség félelme, szabadságunk egyik hatalmas oszlopa.

Ha az Isten megsegíti az magyart s a kigyónak feje megtöretik — jól mondja a Martius — farka csak naplementig mozog még, ez vigasztalhatja még az annyira fáradozott és szenvedett bácskaiakat.

A mi Kossuth szívének — ki roppant elfoglaltatása közben beteg honvédeinkről is gondoskodni el nem felejtkezett — jól fog esni, ha tudatja, hogy sikerült nekem Beóthy Ödön határtalan erélyessége által a jobb lelkű bácskaiak hozzájárultával, szegény beteg katonának ápolására Kulán egy czélszerű kórházat rendezni, melyre az aldunai táborban oly nagy szükség volt, ott találnak nyihet és nyugodalmat, míg itt lesznek. Grósz Albert, aldunai táb. kórháznak főfelügyelő orvosa.

* A második felebbezés. Már említettük, hogy a tolonczház és v. velencei óvoda építését In c z e Lajos vállalkozó megfelebbezte. Tegnap egy újabb felebbezés is érkezett a városhoz. Scherz Károly vállalkozó, akinek a legolesőbb volt az ajánlata, megfelebbezte a törvényhatóság határozatát s kéri, hogy az ő ajánlata mint legolesőbb fogadtassék el.

* Vizsgálatok az ipari-kolákban. Az iparoktatási bizottság felügyelete alatt álló tanfolyamok 1897—8. évi zárvizsgálati és rajzkiállításai következő napokon lesznek: Márcz. 24. csütörtök kézügyességi tanfolyam Márcz. 25. péntek d. e. kezdő t. I., II. és III. t.; d. u. rajzkiállítás. Junius 10. péntek k, H₁ és K₂, 11-én szombat I. v₂, 13. hétfő III. ed₁, I. v₁ és H₂, 14. kedd III. a, III. b, II. cd₂ és H₄, 15. szerda II. a, II. b és II. cd₁, 16. csütörtök III. v és II. v₁, 17. péntek K₃ K₂, 18. szombat II. v₃ és I. v₃, 19. vas. rajzkiállítás 20. hétfő I. v₁, 21. kedd I. ab₂ és I. cd₁, 22. szerda I. ab₁ és I. cd₂, 16. vas. Iskolai év befejezése, rajzok kiosztása. A téli tanfolyam rajzai márcz. 25-én d. u. 4 órakor osztatnak ki, (a kiválasztott munkák azonban a juniusi zárkiállításra visszatartanak). Az egész évi tanfolyamon a rajzok junius utolsó vasárnapján 26-án a rendes tanórákon vezető tanár által a tanulók között kiosztandók. A dicséretre és jutalmazásra ajánlottak névsora osztályfőnök által a vizsgálóbizottság elnökének szintén átadandó: ezen névsor, a tanulók szorgalmának buzdítására a vizsgálat végével felolvastatik. (A jutalmak kiosztásának

idejéről — amennyiben azok a vizsgálaton ki-
oszthatók nem lennének — a tanulók külön
értésítettnek. Az osztályfőnök urak a tanulók
ellenőrzőkönyveiben foglalt évvégi minősítést
kitölteni s ellenjegyzés czéljából az igazgató-
sághoz juttatni oly időben szeveskedjenek,
hogy azok a zárvizsgálaton minden esetre ki-
oszthatók legyenek. Ugyanakkor kiosztandók a
tanulók írásbeli dolgozatai is. Az iparoktatási
bizottság határozata értelmében a tanulók a
hittanból is osztályozandók lévén, mivel az egy
tömegben kiállítani szokott klasszifikáló névsor
az osztályok nagy száma miatt az ipariskolá-
ban nem használható, viszont mivel külön névsorok
kiállítása minden egyes közismereti osztá-
lyra, a hitoktató urak részéről nagy teherrel
járna, felkéri az iparokt. bizott. elnök a tek.
hitoktató urakat, hogy minden egyes növendék
ellenőrzőkönyvében (56. lapon) a hittanórákat
látogatta cz. rovatot, lehetőleg márcz. 13-ig
(legkésőbb 20-ig) kitölteni s. k. névalírással
ellátni sziveskedjenek. Az ellenőrzőkől ezen
eredményjegyeket a közismereti osztályköny-
vekbe s illetőleg a tanulók törzslapjaira az
osztályfőnök urak vezetik át. Vallás- és köz-
oktatásügyi Miniszter ur ó nagym. nak 1897.
évi okt. 28-án 66.542. sz. a. kiadott rendeleté-
nek értelmében az ezredév emlékére, 1898.
febr. 28-iki rendelete értelmében pedig az
1848. törvények megalkotásának emlékére
h a z a f i a s ü n n e p é l y e k rendezendők.
Az iparoktatási bizottság felkérése folytán az
összes iparos tanulók s esetleg segéd munkások
részére közös ünnepélyek megtartása iránt az
ipartestület intézkedvén, ezenkívül iskolai ün-
nepélyek is rendeztetnek, melyek junius első
hetében és április 11-ikét magába foglaló hé-
ten külön-külön minden osztályban azon na-
pon tartatnak, midőn rendszerint hazafias
irányú olvasmányok s költemények, valamint
történelem s alkotmánytan lesznek tárgyalva
(1. órarend.) Ezen iskolai ünnepélyekre a ta-
nonczartó mesterek és az iparoktatási bizottság
tek. tagjai tisztelettel meghívotnak.

* Márcz. 15. A l m o s d e z idén szokatlan
fényvel ülte meg a szabadság hajnalának
évfordulóját. A község ünnepi dísz tölött. Dél-
előtt hálaadó istentisztelet volt az ev. ref.
templomban, mely alkalommal B a j z a Antal
lelkész ünnepi beszédet mondott — a templom
zsufolásig megtelt. Este a dalárda a kised-
óvoda termében nagyobb szabásu hangversenyt
rendezett, mely pompásan sikerült, bár a
község egyik — éppen az előkelőbb része és az
előjáróság — távol tartotta magát. Ez volt
együttal a dalárda bemutatója, s a kizárólag
földmivések által előadott hazafias dalok kitün-
ően váltak be — s ez egyedüli és fő érdeme
a lelkes és buzgós vezetőké. Voltak szavalatok
és ünnepi beszédek is. Mint jellemző dolgot
felemlíthetni, hogy a lakosság e napon munka-
szünet kapcsán ünnepelt, semmiféle munkát el
nem vállalt — s akit valahol rajta kaptak a
dologban, azt megakadályozták abban.

* Hirtelen halál. Tegnap délután a nagy-
piacson Szine Miklós munkanélküli napszámos
hirtelen rosszul lett és meghalt, mielőtt orvosi
segítségben lehetett volna részesíteni. Valószínű,
hogy Szine halálát az okozta, hogy nagyon so-
kat ivott, annyira, hogy már egyszer delirium,
tremensbe esett. A szerencsétlenül járt ember
hulláját beszállították a bonczházba, ahol ma
felfogják bonczolni, hogy a halál okát mag-
lehesen állapítani.

* Tűz. Benkő Mikuláj fericei lakos
egy boglya szénája tegnap megégett. A tűz
gyújtogatásból keletkezett.

* Öngyilkosság egy üzletben. Debreczen-
ben tegnap egy kétségbeesett ember egy üz-
letben vetett véget életének. S c h w a r c z
Albertnek hívják az öngyilkost, aki tegnap
dél előtt bement egyik vaskereskedésbe, ahol
egy revolvért vett, amelyet a segéddel meg is
töltetett. Mikor a revolvért megtöltötték, kapát
kért és mikor a segéddel a bolt hátsó részébe
ment, ott föbe lötte magát és azonnal meg is

halt. Zsebébe egy levelet találtak, amelyben
öngyilkosságának okául nyomorát mondja.
S c h w a r c z özvegyet és két gyermeket ha-
gyott hátra.

* Letartóztatott csendhaborítók. Csök-
mön tegnap este a csendőrség letartóztatott
hat embert, mert ezek éjnek idején a faluban
nagy lármát csináltak. A csendhaborítók fel-
jelentették.

* Megszökött lázító. A mult évi márcz.
hó 27-én nagy munkás gyűlést rendezett né-
hány szocialista igazgató Nagy Kátán a
K o s s u t h-téren. A tévtanoktól elvakított nép
ezekre menő tömegben verődött össze a gyű-
lésen, melynek szónokai, P f e i f e r Sándor az
ösmert fővárosi szocialista agitátor és V a n-
n á k Illés nagykatái elvtárs volt, a ki lopás
miatt fiatalasága daczára már két és fél
évet töltött fegyházban. A két szónok a maga
esze járása szerint, gyűlölettel szóllott minden-
ről, így okoskodva:

»Minek a katonaság? Hogy a gazdagokat
s a hivatalnokokat garázdálkodások közben
megvédelmezze? Minek a törvény? minek az?
hiszen ügyvédek, bíróságok, hivatalnokok, mind
csak lopják a szegény embert!»

A pestvidéki kir. ügyészség lázítás
miatt bűnpörbe fogta Pfeifer Sándort és Van-
nák Illést, kik ellen a pestvidéki kir. törvény-
szék a mai napra tüzte ki a végtárgyalást.
Ezt azonban nem lehetett megtartani, mert
P f e i f e r, a rendőrség jelentése szerint ismer-
etlen helyre távozott, mára sem jelent meg.
A törvényszék most o r s z á g o s k ö r z é-
s é t rendeli el.

* Kézrekerült tolvaj. S c h ö t t e r Dávid
sarkadi lakostól cselédje Szolnoki Zsuzsánna
hosszabb idő óta lopott nagyobb mennyiségű tü-
zifát. A tettes a csendőrség előtt a lopást be-
ismerte, lakásán pedig sok lopott fát találtak.
A tettest elfogták.

* Elveszett Csütörtökön este a Fő-utcán
elveszett egy emlékpénz, amelybe N. I. monogrammmal
volt bevéve. A megtaláló kéri, hogy a reá
nézve ugyan csekély értékű emlékpénzt a jogaka-
démian adja át illő jutalom ellenében.

EGYESÜLETEK.

Meghívás. A „Biharmegyei Népevelési
Egyesület” évi közgyűlését 1898. évi ápril 3-án
vasárnap délelőtt 11 órakor tartja Nagyvára-
don, Biharvármegye székházának nagyertermében.
E közgyűlésre, az egyesület tiszteletbeli, alapító,
rendező és pártoló tagjait tisztelettel meghívja
Az elnökség. A közgyűlés tárgyai: A választ-
mány évi jelentése; a számvizsgáló bizottság
jelentése. Az 1898-ik évi költségvetés megállá-
pítása. A számvizsgáló bizottság megválasztása.
Indítványok.

A Gyermekebarát Egyesület ülése. A
»Gyermekebarát Egyesület f. hó 20-án (vasár-
nap) d. e. 10 órakor a vároháza (kis) tanács-
termében választmányi ülését tartja.

Nem hagyta jóvá a miniszter. A berettyó-
ujfalui II. kiházasítási segély-egylet alapszabá-
lyait a miniszter nem hagyta jóvá.

ZÉNE és MŰVESZET.

* Hangverseny. A »nagyváradai zeneked-
velők egyesülete» 1898. márcz. 24-én, csüt-
örtök d. u. 6 órakor az egyesület helyiségében
(Nagypiacz-tér, közs. polgári iskola-épület, II.
emelet, 31. sz.) h a n g v e r s e n y t rendez. Az
egyesületi tagok jelen meghívóhoz mellékelt —
névre szóló — azok pedig, kik nem tagjai az
egyesületnek, a pénztárnál személyenként 1 (egy)
koronáért váltandó belépti jegyekkel vehetnek
rész. A hangverseny kezdete pontban 6 órakor.

Műsor:

Major J. Gyula: »Serenata». Vonós ötös.
Vomácska József karnagy vezetése alatt előadja az

egyesület zenekara. I. hegedűn: Aufricht Vilmos, Fényes Endre, Herncsirek István, Julier Károly, Grósz Zsigmond, Smerovszky József és Tucsek Ferencz. II. hegedűn Balogh Károly, Goldsmidt Jenő, Kohn Miklós és Shönfeld Gyula; mély hegedűn: Pásztor Ferencz és Réz Mihály; gordonkán: Batty Endre és Smazenka Ernő; Nagybőgőn: Kalmár il-
lés és Mezey M. 2. * * * Ének. Előadja: Tucsek Ferencz, Hegedűn kíséri: Szunyogh Lórándné, zongorán: Vomácska József. 3. Raff Joachim: »C-mol Hármásá«-nak két utolsó tétele. Előad-
ják: zongorán Winkler Márta, hegedűn: Smerovszky József, gordonkán: Smazenka Ernő. 4. Volkmann Róbert: »Vonós négyes« I. tétele. Előadják: I. hegedűn Smerovszky József, II. hegedűn: Herncsirek István, mély hegedűn: Pásztor Ferencz, gordonkán: Smazenka Ernő. 5. Gounod: »Hymnus Szent Ceciliához« Előadják: hegedűn Szunyogh Lórándné zongorán: Vomácska József, harmoniumon: Batty Endre. 6. Mozart: »Ótös«. Előadják: Clarinetten Vomácska József, I. Hegedűn: Smerovszky József, II. hegedűn: Herncsirek István, mély hegedűn: Réz Mihály, gordonkán: Smazenka Ernő. 7. »Ruthén« »Erdélyi«, »Eredeti« és Jelenkori »Rákóczy« Káldy után vonós zenekarra és fuvolára alkalmazta: Vo-
mácska József. Előadja az egyesület zenekara. Az 1. pontnál felsorolt tagokon kívül fuvolán: Hra-
nyiczky Károly. Előadás alatt a terem ajtaja zárva lesz, s csak az egyes számok közben nyitattik ki.

IRODALOM.

A Teleki-pályázat. A magy. tud. aka-
démia f. hó 19-én (szombaton) délután 5 óra-
kor összülést tart, melyen Bánóczi
József l. tag, mint a bíráló-bizottság előadója
jelentést tesz az 1897. évi Teleki-pályazatról.

Igazságszolgáltatás.

A nagyváradi kir. tábla kitűzött ügyei.

Büntető tanács.

Előadó: *Molnár Géza.*

675. Neczoff József közegészség elleni kh.
676. Csepessányi János védtörvény.
699. Drienovszky János s. t. súlyos testi
sértés.

Előadó: *Erdély Endre.*

718. Czirkus Demeter becsületsértés
799. Czigelmann Arnold s. t. testi sértés.
831. Hulber György lopás.
702. Barbatyey Ignác lopás.
726. Irímie Mihály testi sértés.
727. Lukács György s. t. testi sértés.
730. Boska György testi sértés.
731. Musieska Mari rágalmazás.
767. Csik Likáné s. t. jogtalan elsajátítás.

Polgári tanács.

Előadó: *Dr. Marienescu Athanás.*

443. Pósa János — Simon Eszter.
445. Oláh Mária — Papp György.
458. Avesin Mihály — Urin Zsuzánna.
460. Szabolka Katalin — Schuller József.

Előadó: *Dobosfy Alajos.*

6. Varga Mihály — A. Veitzer czég.
433. Özv. Kreitler Ferencz — Kreitler
Teréz s. t.
505. Fűchsl testvérek — Bieth Anna.
509. Csermői önség. egyet — Buzgó Mihály.
533. Id. Gyarmati István — Ifj. Gyarmati
István.
534. Id. Gyarmati István — Ifj. Gyarmati
István.

Előadó: *Bócz Géza.*

453. Özv. Szöke Jánosné — Cseke Juliánna.
469. Marzsó György — Buzián László.
487. Petri József hagyatéki ügye.
499. Vanyé Demeter s. t. — Vahl Zsigmond.
506. B. Szabó Istvánné hagyatéki ügye.
510. Erős Pálné hagyatéki ügye.
511. A. Szücs József hagyatéki ügye.

Előadó: *Fráter Imre.*

227. Özv. Varga Mihályné — Varga János.
278. Molnár Lajos s. t. — özv. Molnár
Sándorné.
291. Ifj. Julis János és neje — Julis Mihály.
341. Lupuj Mariucza s. t. — Lupuj Pet-
runé s. t.

Előadó: *Dr. Imrik Péter.*

416. Hermann Benedek — Ercsei Géza.
525. Weiszbrum Farkas — Kalmár Mihály.
527. Tenau Adolf — Dr. Bátaszék Lajos
és neje.
528. Özv. Schmidt Mártonné — Hoffmann
Józsefné.
501. Az első magy. jutta fonó gyár —
Reinitz Ignác és neje.

Előadó: *Dr. Járossy Károly.*

532. Maklár Gyuláné — Várossy Lajos.
504. Hoch Samunak — Fáskesti István.
514. Réthi S. utóda s. t. — Faragó László

Előadó: *Czvek Kálmán.*

464. Andaházy Pál Árpád a magyar földhite-
l intézett.
476. Máté Lőrincz — Pebrucz Demeter.
480. Sturza Györgyné — Torszán Tódor
és társa.
490. Fischer Margit — Rimaky Péter.
500. Berló Linas. t. — Popa Nika.
512. A Nagyszebeni takarékpéztár — Hu-
binay Pál és neje.
513. Erdélyi Mária — özv. Erdélyi Pé-
terné.

Előadó: *Dr. Gedeon László.*

495. Lengyel Györgyné telekkönyvi ügye.
496. Legyel Györgyné telekkönyvi ügye.
508. Horváth Zsuzsanna — Kádár Jánosné.
515. Schön Márton — Nagy Imre.
518. Oláh András — Mecsery József.
537. Lövy Salamon — Baráth József.

REGÉNY-CSARNOK.

ÜZLET és SZERELEM.

Némethöl: — plex. 50.

Most tul vagyunk már ezeken e dolgokon. Lecsillapodott sziveink vihara. És így nyugodtan lebbenthetjük fel a fátylat, mely a multakat takarja.

Szabad-e tohát most beszélnem Zsófia? — kérde Fredericó egy kérlelő pillantást vetve Zsófiára és egész lényével azon iparkodva, hogy szívéhez közelebb férközhessen.

— Kérem menjünk be talán egy csendesebb utcába! — felelé félénken Zsófia még mindig nem merve Fredericó szemeibe tekinteni, de már sokkal kevesebb tartózkodással.

Fredericó pedig elkezdett beszélni melegen és meggyőzően.

— Nemde Kegyed is belátja már, mintán rövid időközökben kétszer is abba a helyzetbe került, hogy kétféleképen kellett döntenie, belátja ugyebár, hogy nem válik mindjárt rosszá az ember azért, ha a körülményeknek áldozatul esik. Csak kivételes esetekben és a re-
gényekben szokott előfordulni, hogy aszív ment marad minden kísértéstől és ingadozástól. A legtöbb esetben prózai külső tényezők döntik el a házasságot és nem a vonalom. Ezen utóbbit csak odaképzelik az emberek, mert az illuzió a legkeresettebb házasságközvetítő.

És most nagyon kérem Kegyedet engedje meg, hogy továbbra is barátja maradhassak. Legyen irántam a jövőben igazságos és hívja magának e részben segítségül azt a régi szerez-
tetet, melylyel egykor hozzám ragaszkodott s mely az én szivemben sem aludt ki még Kegyed iránt. . . .

Zsófia nem tudta többé tartóztatni megindulá-
sát. Egy önfelédtt mozdulatával elárulta magát. Midőn pedig könnyei is megeredtek és teste vonaglani látszott a belső fájdalomtól, akkor Fredericó bátorságot vett magának arra, hogy a kezeit megragadja, sőt, hogy gyengéden ma-
gához ölelje őt.

— Oh én egyetlen kincsem, drága Zsófiám! suttogá tuláradó érzéssel a lány füleibe, midőn egy néptelen mellék utcába befordultak. Mint szeretlek még most is tégedet, aki csupa jószág, szelidség és tisztaság vagy! Felelj, szereted-e még te is Fredericódat? . . .

És gyengéden kezei közé kapva a leány kedves fejét, csókokkal borította el ennek kipi-
rult orcáját.

Zsófia nem szólt egy szót sem ezen kese-
rűen édes pillanatban, de a fájdalomnak és boldogságnak az az elcsukló, fohászszertű sohaj-
tása, mely megkínzott lelkéből előtört, midőn magát Fredericó karjaiból kiszabadította, többet beszélt, többet sejtett, minden élő fele-
letnél. . . .

Az egész találkozási jelenet a maga lefo-
lyásánál hasonló volt egy hirtelen jött uyári zivatarhoz. S valamint a természetben csak akkor ered meg a jótékony eső, ha az elemek kidühöngték magukat, ugy az elszakadt jegyesek sem tudtak helyzetük nyugodt tárgyalására áttérni és egymással rendes beszélgetésbe eredni addig, míg lelkük vihara le nem csillapodott, míg a szenvedélyek ki nem tombolták magukat.

A lelki életnek, ezen külön kis világnak a nagy külvilággal való ama harmóniájából és összefüggéséből folyik ez, melyet a hasonlatok és metaforák sokféle változataival iparkodik visszatükröztetni a költő és a költőiesen érző, meleg kedély.

Körül-belül egy óráig rartó együttlét kár-
pótolta a szerencsétlen szerelmeseiket hosszú válasukért.

Ezen kellemes emlékü óra alatt szivszag-
gató szavakkal esetele Zsófia Fredericó előt az ő végnélküli bánatát és boldogtalanságát és azt az áldozatokkal és lemondással terhes életet, melyet kényszerű házassága rejt magában jö-
vőjére nézve.

— Apósa és anyósa — ugymond — bármenny-
nyire erőlködik is rossz tulajdonságaikról felej-
teni, rendkívül ellenszenvesek előtte.

William szereti ugyan őt, de ez a szeretet inkább csak egy éretlen gyermeknek a sziv vonzalma. És bár nem tagadható, hogy van benne némi tudásvágy és ismeretszomj, ez azonban sohasem fogja lebilincselni akaratát és megtermékenyíteni elméjét.

A mi végül őt magat illeti, ő nem érez mélyebb vonzalmat iránta. William jellemgye-
gesége és az a körülmény, hogy gyermekbáb gyanánt függ a családjától, minden előlegezett rokonszenvet lehűtött a szívében.

— Mi is lesz hát velünk? Hát csakugyan hozzá mégy Williamhoz? — veté közbe Fredericó izgatottan.

— Az én szándékomat kérde? Hát ugyan van-e nekem szabad akaratom? Nem Pontusék adták a pénzt? A hálátlanság és ingatagság példaképe lennék előttük és a világ előtt, ha ezek után hátat fordítanék nekik. De még ha el is akarnám szakítani ezeket a bilincseket akkor is előbb vissza kellene fizetnem a tőlük kapott összeget. Azután meg csakugy röviden kiadni jegyesemnek az utat és egyéni sze-
szélytől magammal rántani atyámat és csalá-
dunkat, ez ellenkezik minden gyengéd és nemes érzelemmel !! . . .

Fredericó belátta a Zsófia által felhozott érvek igazságát, azért egyelőre csak arra szo-
ritkozott, hogy arra vegye rá Zsófiát, hogy legalább a menyegző határnapját iparkodjék minél messzebbre kitolni.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Ujabb arany-importálás New-Yorkba.

Budapest, márcz. 18. (Saj. tud. táv.)
New-Yorkban legujabban 1.500.000 dol-
lár aranyat rendeltek.

A francia tárgyalások Pekingben.

Budapest, márcz. 18. (Saját tud. táv.)
A Reuter ügynökség jelenti Pekingből f.
hó 16-áról: A francziák a délen teendő
engedmények ügyében alkudoznak. Ugy

hirlik, hogy az engedmények Hainan szigetre Kwangsi és Kuang-Tung tartományokra vonatkoznak. Nem tudják azonban, vajjon a francziák követelése terület kibérletre vagy pedig a bányavasuti engedély kiterjesztésére vonatkoznak.

Amerika új hadihajói.

Budapest, márcz. 18. (Saj. tud. táv.) Az Egyesült Államok képviselőházának flotta-ügyi bizottsága egyhangulag elfogadta azt a javaslatot, mely a kormányt 6 új torpedonaszád és 6 torpedozó építésére hatartalmazza fel.

Az Osztrák-magyar Bank állása.

Budapest, márczius 17. (Saját tud. táv.) Bankjegyforgalom: 615,000.000 frt, (— 7,849.000 frt), ércértékkészlet: 505,624.000 forint, (— 1,641.000 frt), váltótárca: 128,508.000 forint, (— 7,243.000 frt), lombard: 21,941.000 (— 383.000 frt), adómentes bankjegytartalék: 91,752.000 frt, (+ 6,497.000 frt.)

A Spanyol flotta félbenmaradt útja.

Budapest, márcz. 18. (Saj. tud. táv.) Bermejo a spanyol tengerészeti miniszter táviratozott a spanyol hajóraj parancsnokának, hogy maradjon a Kanári-szigeteken és ne folytassa útját Havanna felé.

KÖZGAZDASÁG.

A kosár füz termelésének szabályai.

A kosár füz termelése kétségkívül Franciaországban és Hollandiában van leginkább elterjedve, s köztudomású az is, hogy ezen országokban üzik azt legokoszerűbben. Nálunk, ahol a nemes kosár füz termelése ugyszólván bölcsőkarát éli, nem felesleges talán, ha az alábbiakban a hollandok eljárását főbb vonás sokban ismertetjük.

A kosárfüz termelése csak akkor sikerülhet, ha azt megfelelő talajban termeljük; a kosárfüz tápdus és nedves, de nem túl nyirkos talajt igényel. A talaj egyéb hibái iránt — minők mérges fémvegyületek, áradás, tőzeges stb. — nem érzékeny. Az igen sovány talajon a füz nem nő buján csak silány hajtásokat nevel. A nedvességet tartó talaj valóságos mérge a füznek, minél nedvesebb a talaj, annál rosszabb termést ad rajta.

2. Hogy jó eredményt érjünk el, csak a legkitűnőbb fajtákat ültessük. Általánosan szokás minden kultúrnövénynél kiválasztani, kipróbálni a legjobb varietásokat, hogy termésüket ezáltal fokozzuk. A füznél a legtrikább esetben történik meg e gondos kiválasztás, ha bár a telepítés költségei a rossz fajták ültetésénél semmivel sem kisebbek, mint a jónál. — Száz meg száz verietást művelnek szőlőben, melyek közül egy pár tucat érdemi meg igazán a művelést. A jó kosár füz sudar és vastag, hajlékony, könnyen hántható és el nem ágazó hajtásokat kell hogy teremjen és mindenképp kitűnő sarjképességgel kell bírnia, mert még a legerősebben hajtó füzfák is 5—6 évi használat után elgyengülnek; azért Franciaországban, Hollandban és Belgiumban, a hol leginkább el van terjedve a kosárfüz művelése, jóformán csak a sálix amigalinát s viminalist művelik, ezek bírnak a legnagyobb reprodukáló képességgel. Tőzeg talajokra a s. purpurea agyag talajokra a s. azigdalina és a s. viminalis tele-

pitendők; rossz homok talajokra a s. caspica alkalmas. Ha a füzet egyedül guzsnak és abroncsfának termeljük, a mi helyenként igen jövedelmező lehet, ugy a s. capre s. viminalis s. longifolia s. dasicladus az ültetésre csak ép, erős 1—2 éves 30—50 c. m. hosszú dugványokat használunk. Beteges, gyenge rövid dugványok nem hajtanak ki. Legjobb az egy két éves hajtások, de az egy évesnek mindig előny nyujtandó.

4. Ültetés előtt a talajt mindig ásóval kell megmunkálni és pedig ha lehetséges, még őszszel. Az eke munkája a füznek nem elegendő. Az ásás, mely inkább rigolozásnak nevezhető, a talaj minősége szerint változó mélységű lehet, igen nedves talajnál az 50 cm.-t meg ne haladja; minél rosszabb a talaj, annál mélyebben eszközözlendő. Az őszi rigolozás a talaj beéredését segíti elő.

5. A füzet 50 cm. széles sorokba és a sorokban 10, legfeljebb 30 cm. távolságra kell ültetni. Ha egy sorban több füz van, így a termés mindég nagyobb és értékesebb lesz, mint ellenkezőleg.

6. A kosárfüz telepet a gazoktól mindig tisztán kell tartani. A gyom irtását már tavasszal kezdjük el és folytatjuk egész őszig; e mellett természetesen kapáljuk a füzest, a mi csak a talaj porhanyóságának válik előnyére.

7. Az esetleg fellépő káros rovarokat szorgalmasan irtjuk. A füzön előforduló rovarélsődiek a füz megrázása által könnyen lehullanak. Ezen élettani tünetemény adja meg irtásuk módját. Mihelyt észrevesszük, hogy a füz meg van támadva, embereket járatunk tálakkal, melyet a füzfavesszők alá tartanak és abba rázzák a vesszőkről a rovarokat.

8. Ne messük meg a füzeket minden évben. Tapasztalás igazolja, hogy ha 2—3 évi vágás után egy két esztendeig ugaroljuk füzeinket, ezek tovább maradnak meg és terméseik is nagyobbak lesznek, mintha minden évben lemetszük; az ilyen ugarolás által nyert hajtások guzsnak és abroncs fának igen jók.

9. A vesszőket minél közelebb a földhöz messük le a töről, mert ezáltal a tövek sarjképessége ösztönöztetik nagyobb tevékenységre.

10. A lemetszett vesszőt magunk tegyük piaczképessé, vagyis hántsuk meg magunk, osztályozzuk magunk úgy, mint a kereskedők szokták, mert az ilyen osztályozott, hántott vesszőt sokkal jobb áron szokták megvenni. Ha fenti szabályokat követjük, a füz termelése nem kis mértékben fogja gazdaságaink jövedelmét növelni.

Hernyózás.

A városi kapitányi hivatal által figyelmeztetik mindenki a hernyózási szabályrendeletre a földművelésügyi m. k. miniszter ur ő nagyméltósága által 6412./III. 7. sz. a. kibocsátott rendeletére, mely szerint minden birtokos, bérlő vagy gondnok tartozik minden évben márczius 30-ig a kertjében, udvarán, szőlőjében, szóval a város határán birtokában levő minden fáról, cserjéről és sövényről az ősszel visszamaradt hernyófészkeket és tojásgyűrűket leszedetni és azokat tűzveszélyre alkalmas nem szolgáltató módon elégettetni.

Az irtásnál főfigyelem fordítandó a legtöbb kárt okozó úgy nevezett »fehér galagonya pillangó» és a sárga »fampille» hernyóira, illetve azok fészkeire, továbbá a gyapjas pille petéire és a gyűrűs pillére. A mulasztók 2—50 frtig terjedhető pénzbüntetéssel, nem fizethetés esetén, aránylagos elzárással büntetnek.

Kelt Nagyváradon, 1898. évi márczius hó 17-én.

Ifj. Rimler Károly,
rendőrkapitány.

TÖZSDE.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Gabonatözsde.

Készáru buzában az irányzat gyenge volt.

Határidők.

Budapest, márcz. 18.

Buza ősze	— — — — —	9.03
Buza tavaszra	— — — — —	11.99
Tengeri	— — — — —	5.85
Rozs ősze	— — — — —	8.46
Zab ősze	— — — — —	6.52

Értéktözsde.

Az irányzat szilárd.

Budapest, márcz. 18.

Osztrák hitel	— — — — —	364.—
Magyar hitel	— — — — —	381.—
Allamvasut	— — — — —	341.50
Déli vasut	— — — — —	80.50
Rimamurányi	— — — — —	247.—
Magyar jelzalog	— — — — —	264.50
Magyar leszámítoló	— — — — —	252.50
Ipaibank	— — — — —	101.25
Budapest közuti	— — — — —	402.50
Kereskedelmi bank	— — — — —	1404.—
Villamos vasut	— — — — —	277.50
Salgótarjáni	— — — — —	623.—
Waggon-kölcsön	— — — — —	583.—

Bécs, márcz. 18.

Az irányzat szilárd.

Osztr. hitel	— — — — —	864.25
Magyar hitel	— — — — —	881.—
Allamvasut	— — — — —	400.50
Birodalmi márka	— — — — —	58.77

Hivatalos árfolyamok

budapesti áru- és értéktözsden 1897. márczius 18-án.

Magyar aranyjáradék 4%	— — — — —	121.05
Magyar koronajáradék	— — — — —	99.40
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	— — — — —	119.25
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	— — — — —	100.45
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	— — — — —	122.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — — — —	97.50
Italmérségi jog megváltási kötvény	— — — — —	101.25
Borvát-szavon földtehermentesítési kötvény	— — — — —	97.50
Magyar nyveremény sorsjegy-kölcsön	— — — — —	161.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	— — — — —	142.—
Osztrák járadék papirban	— — — — —	102.—
Osztrák járadék ezüstben	— — — — —	102.—
Osztrák járadék aranyban	— — — — —	123.—
Osztrák korona járadék	— — — — —	102.50
1860. osztrák államsorsjegyek	— — — — —	144.—
Osztrák magyar bankrészevény	— — — — —	927.—
Magyar hitelbank részevény	— — — — —	380.25
Osztrák hitelintézeti részevény	— — — — —	362.80
Páris vista	— — — — —	340.—
20 márkás arany	— — — — —	9.52
Német birodalmi márka	— — — — —	58.75 1/2
London vista	— — — — —	120.50
Páris vista	— — — — —	47.60
20 márkás arany	— — — — —	11.73

SZERKESZTOI POSTA.

Egy érdeklődő előfizető. A kérdezett nem rendes munkatársa lapunknak, de egy sikerült tárczát már régebben közöltünk tollából. Azóta nem keresett fel bennünket.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Jelzalogkölcsönt

filoxera által elpusztított szőlők ujonani befásítására 5 1/2%, termő szőlőkre 5%, városi és nagyközségbeli házakra 5 és 6%-ra.

Földbirtokra:

65 évi törlesztésre 4 1/2%,
63 1/2 « » » » 4 1/2%,
50 évi törlesztésre 5%,
30—40 évi törlesztésre 6%,
20—30 évi törlesztésre 7% mellett ajánl és felvilágosítást nyujt 20 kr. válsz bélyeg ellenében

Horváth Ede

Pilis-Csabán.

VASUTI MENETREN D.

Érvényes 1897. évi október 1-től.

Kolozsvar—Nagyvarad—Budapest.						Budapest—Nagyvarad—Kolozsvar.						Puspok-Ladany—Debrecen—Ermihalfalva.									
	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	T. v.				
Kolozsvar	ind.	11 01	5 23	7 00	6 13	—	Budapest	ind.	9 15	1 55	5 45	8 30	—	P.-Ladany	ind.	4 08	1 31	6 12			
B.-Hunyd	>	12 20	6 40	8 37	7 54	—	Nagykata	>	10 20	3 25	7 54	10 16	—	Debrecen	>	5 23	3 05	6 59			
Csucs	>	12 52	7 09	9 19	8 32	4 49	Szolnok	>	11 19	4 23	9 27	11 31	—	Ermihalfalva	érk.	6 37	4 06	7 44			
Bucsa	>	—	—	9 33	8 51	5 13	P.-Ladany	>	12 55	5 55	11 53	2 00	5 00	Ermihalfalva—Debrecen—Puspok-Ladany.							
Bratka	>	—	—	9 50	9 10	5 38	Barand	>	—	—	12 07	2 12	5 17	Ermihalfalva ind. Sz. v. Sz. v. Sz. v. Sz. v. Gy. v.							
Rév	>	1 34	7 47	10 08	9 30	6 13	Sap	>	1 17	6 15	12 24	2 27	5 38	Ermihalfalva	ind.	6 38	11 17	5 40	9 24	57	
Elesd	>	1 48	7 59	10 25	9 48	6 42	B.-Ujfalva	>	1 33	6 30	12 46	2 47	6 04	Debrecen	>	3 48	12 36	15 10	37	53	
Mezo-Telegd	>	2 01	8 11	10 42	10 07	7 10	M.-Peterd	>	—	—	1 00	3 00	6 21	P.-Ladany	érk.	5 24	1 45	9 45	11 40	46	
F.-Vasarhely	>	—	—	11 01	10 27	7 38	M.-Keresztes	>	—	—	1 14	3 12	6 37	Debrecen—Nagy-Leta—Vertes. Vertes—Debrecen—Nagy-Leta							
Varad-Velence	>	2 25	8 32	11 10	10 37	7 51	Bors	>	—	—	1 28	3 25	6 56	V. v. V. v. V. v. V. v. Gy. v.							
Nagyvarad	érk.	2 31	8 38	11 17	10 44	8	Puspoki	>	—	—	1 36	3 32	7 08	Debrecen i.	8 35	4 17	Nagy-Leta-	5 25	1 05		
Nagyvarad	ind.	2 38	8 43	11 32	11 04	2 22	Nagyvarad	érk.	2 11	7 07	1 48	3 42	7 22	Sarand	>	9 31	5 11	Vertes ind.	—	—	
Puspoki	>	—	—	8 51	11 42	2 37	Nagyvarad	ind.	2 18	7 14	2 06	3 58	1 22	H.-Bagos	>	9 44	5 22	M.-Palyi	>	5 47	1 30
Bors	>	—	—	11 50	11 22	2 48	V.-Velence	>	2 25	—	2 30	4 05	1 31	H.-Palyi	>	10 08	5 46	H.-Palyi	>	6 03	1 48
Mezo-Keresztes	>	—	—	12 03	11 37	3 20	F.-Vasarhely	>	—	—	2 41	4 16	1 46	M.-Palyi	>	10 23	6 00	H.-Bagos	>	6 18	2 05
Mezo-Peterd	>	—	—	12 15	11 50	3 38	M.-Telegd	>	2 50	7 43	3 03	4 38	2 19	N.-Leta-	>	—	—	Sarand	>	6 47	2 34
B.-Ujfalva	>	3 18	9 22	12 29	12 05	4 16	Elesd	>	3 04	7 56	3 21	4 56	2 50	Vertes	érk.	10 46	6 20	Debrecen e.	7 25	3 18	
Sap	>	3 38	9 36	12 47	12 25	4 49	Rév	>	3 26	8 18	3 45	5 20	3 32	Sarand—Derecske. Derecske—Sarand.							
Barand	>	—	—	1 01	12 41	5 13	Bratka	>	—	—	4 06	5 43	4 08	Sarand ind.	9 41	5 21	Derecske ind.	6 00	1 49		
P.-Ladany	>	4 03	10 03	1 34	1 19	5 50	Bucsa	>	—	—	4 27	6 04	4 36	Derecske	érk.	10 00	5 40	Sarand	érk.	6 20	2 09
Szolnok	>	5 39	11 44	3 35	3 37	—	Csucs	>	4 16	9 6	4 53	6 31	5 03								
Nagy-Kata	>	6 34	12 41	4 45	5 07	—	B.-Hunyd	>	4 52	9 37	5 32	7 16	—								
Budapest	érk.	7 50	1 50	6 20	7 10	—	Kolozsvar	érk.	5 55	10 37	6 59	8 33	—								

Nagyvarad—Szeged.				Szeged—Nagyvarad.				Nagyvarad—Arad.				Arad—Nagyvarad.							
	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.				
Nagyvarad	ind.	10 20	4 25	7 30	Szeged	ind.	3 45	10 25	6 40	Nagyvarad	ind.	10 20	4 25	7 30	Arad	ind.	5 10	11 20	9 35
Ósi	>	10 30	4 36	7 44	H.-M.-Vasarhely	>	4 44	11 05	7 57	Ósi	>	10 30	4 36	7 44	Kurtics	>	5 39	11 49	10 07
Less	>	10 48	4 56	8 06	Oroszha	>	5 39	11 54	9 38	Less	>	10 48	4 56	8 06	Ketegyhaza	>	6 14	12 28	10 54
Cseffa	>	11 03	5 12	8 29	Csaba	>	7 00	2 33	4 50	Cseffa	>	11 03	5 12	8 29	Bekes-Csaba	>	6 47	1 19	11 39
Szalonta	>	11 26	5 37	9 08	Gyula	>	7 27	3 05	5 26	Szalonta	>	11 26	5 37	9 08	Gyula	>	7 27	3 05	5 26
Ketegyan	>	11 46	5 57	9 37	Sarkad	>	7 47	3 27	5 56	Ketegyan	>	11 46	5 57	9 37	Sarkad	>	7 47	3 27	5 56
Sarkad	>	11 57	6 09	9 51	Ketegyan	>	7 56	3 39	6 09	Sarkad	>	11 57	6 09	9 51	Ketegyan	>	7 56	3 39	6 09
Gyula	>	12 21	6 34	10 21	Szalonta	>	8 23	4 10	6 47	Gyula	>	12 21	6 34	10 21	Szalonta	>	8 28	4 10	6 45
Csaba	>	2 10	7 22	4 42	Cseffa	>	8 42	4 34	7 18	Bekes-Csaba	>	2 23	7 17	4 32	Cseffa	>	8 42	4 34	7 18
Oroszha	>	3 10	8 32	5 48	Less	>	9 04	5 00	7 51	Ketegyhaza	>	2 54	7 44	5 03	Less	>	9 04	5 00	7 18
H.-M.-Vasarhely	>	4 00	9 26	7 00	Ósi	>	9 21	5 19	8 16	Kurtics	>	3 28	8 20	5 38	Ósi	>	9 21	5 19	8 12
Szeged	>	4 35	10 20	7 55	Nagyvarad	érk.	9 32	5 30	8 31	Arad	érk.	3 55	8 47	6 05	Nagyvarad	érk.	9 32	5 30	8 31

Uj rőfos, rövid- és divatáru-üzlet!

Van szerencsénk tisztelettel értesíteni, hogy helyben, **Zöldfa-utca (Hartmann-ház)** a Zöldfa kapuval szemben egy korszerű és minden tekintetben megfelelő **rőfos, rövid- és divatáru üzletet nyitottunk.**

Midőn új vállalatunkat a n. é. közönség szives figyelmébe ajánljuk, nem mulasztjuk el azon körülményt is felemlíteni, hogy bármely nagyobb városi sőt fővárosi üzletekkel i. **áruválasztékban és a legolcsóbb árak tekintetében versenyezzünk** és hogy fentemlített cikkekkel dús raktárt tartunk.

Elvünk és törekvésünk oda fog irányulni, hogy minden követelményeknek tartós minőségű, izléses kivitelű és megfelelő olcsóságú áruval, becsületes, előzékeny és udvarias kiszolgálás által megfelelhessünk. Végül van szerencsénk **szébbnél szebb, jobbnál jobb, olcsóbbnál olcsóbb árunk** szives meglátására meghívni, mert ez által személyesen meggyőződhetik, miszerint az **aradi és temesvári zálogházakból beszerzett** cikkeink árai minden versenyt kizárnak. Továbbá üzletünk felőleli a **rőfos, divat és rövidáru cikkeket**, mind a körülirtakhoz hasonló **olcsó** árban.

Szolgálatkész tisztelettel
KOVÁCS L. és TÁRSA.

75 5 - 5

Ágyterítők goblinból
150—170

Csipkefüggöny, fehér
11 1/2—12 1/2

Delin gyapju kendő
35—38

PIKÉT
sima női ruhának
18—20

Atlassz szaténok finom
20—22

Ruhaszövetek
közép minőségű
13—24

Remek mintájú delin
33—35

Voil és kartonok
8—13

Kanavász ágyhuzatra
12—14

Angin ágyhuzatoknak
9—13

SIFON
selyemszálú női ingre
13—15

Jó minőségű vászon
11—14

Minden
fűző női, leányoknak
40—75

Ágytakarók goblin
145—175

1 VÉG
kítűző sifon 30 rőf
350—375

Divánhuzatnak gradli
45 1/2—52

1 VÉG
jó kanavász 30 rőf
285—350

Derekaljnak gradli
35—60

1 VÉG
jó vászon 30 rőf
250—350

Csipke függönyök
12—15

Damast gradli virágos
15—17

Damast gradli csikos
13—15

Esőernyők, női és férfi
70—75